

Sayı : 3396

Tarih : 08.12.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engellilerin kullandığı yardımcı teknoloji ürünlerinin satış fiyatlarının tespit edilmesi, döviz kuru şoklarına karşı ürünlerdeki fiyat dalgalanmasını önleyecek yol ve yöntemlerin belirlenmesi, engellilerin yaşamını kolaylaştıracak yeni teknoloji ürünlerinin araştırılması ve bunların engellilerin erişilebilir olmasının sağlanması, engellilerin kullanmak zorunda olduğu cihazlara ödenen SGK katkı payının tatmin edici oranda artırılması, engelliliğin dezavantajlarını azaltmak, engelli bireylerin topluma eşit ve tam katılması önündeki engellerinin kaldırılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci İç Tüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırma açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre, dünya genelinde toplam nüfusunun yaklaşık %15'i, yani yaklaşık 1 milyar insan, bir engel ile yaşamaktadır. Türkiye'de engelli nüfusuna ilişkin sistematik bilgi, ilk kez 2000 yılında gerçekleştirilen genel nüfus sayımında elde edilmiştir. Sonraki yıllarda bu alanda bir çalışma yapılmazken örnekleme yöntemi ile yapılan tahminler üzerinden bazı rakamlara ulaşılmıştır.

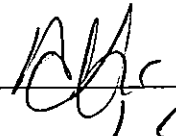
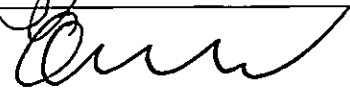
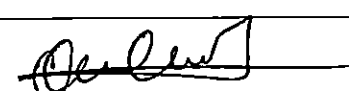
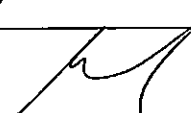
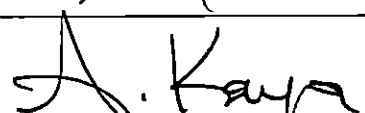
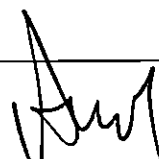
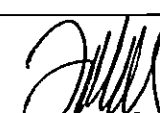
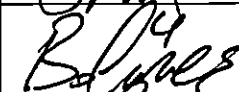
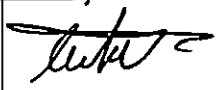
TÜİK'in 2002 yılında açıkladığı verilere göre nüfusumuzun %12,29 engelli bireylerden oluşmaktadır. Ülkemizde ne yazık ki iş kazaları, meslek hastalıkları, çatışma ortamı, yaşlılık, hastalık gibi çeşitli nedenlerle her geçen gün bu rakamlar artmaktadır. Fakat günümüzde engelli bireyler için yardımcı teknolojik cihazlar yazılım alanında yaşanan büyük atılımlar, engellilerin dünyasını da kolaylaştırma yolunda önemli adımlar atılmasına vesile olmaktadır. Engellilerin bağımsız yaşam hakkını koruyan evrensel tasarımların hayata geçirilmesi şüphesiz engelli bireyler için yararlı ve kolaylaştırıcıdır.

Dünyada engelli bireyler için yardımcı teknolojik cihazlar bulunmasına karşın, bunların ülkemizde üretimi, sayısı ve çeşitliliği konusunda istenilen noktadan uzakta olduğu söylenebilir. Ülkemizde Engelli Destek ve Yardımcı Teknolojileri erişim, satın alma ve SGK katkı payının çok düşük olması nedeniyle mağduriyet yaşamaktadır. Engellilere günlük hayatta yardımcı cihazlar, protez fiyatları son bir yıllarda neredeyse ikiye katlandı. Bu ürünler büyük oranda ithal ürünler olup satış fiyatları kur değişikliklerine paralel hareket etmektedir. Ekonomik kriz, hayat pahalılığı, enflasyon engelli yurttaşları doğrudan etkilemekte, bozulan, kırılan cihazlarını dahi tamir ettiremez duruma getirmektedir.

Diğer taraftan SGK, işitme cihazı, protez ve ortez gibi engellilerin kullanmak zorunda olduğu cihazlara ödediği katkı payının çok düşük olması nedeniyle engellileri mağdur etmektedir. Örneğin 2023 yılı SGK protez bacak ödemeleri; diz altı protezleri için 6.390 TL ile 18.112,50 TL arasında, diz üstü protezleri için ise 10.302 TL ile 90.000 TL arasında değişmektedir. Ancak diz altı protezlerinin fiyatları 190.000 TL, diz üstü protezlerin ise 650.000 TL'ye kadar çıkmaktadır. Yine işitme engelli olan yurttaşların ihtiyaç duyduğu işitme cihazlarının piyasa fiyatları ortalama 20 bin ile 40 bin arasında değişmektedir. Ancak 2022-2023 işitme cihazlarında SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) ödemesi 16 Mart 2023 tarihli değişiklikle yetişkinler için çalışanlarda 2422 TL, emeklilerde 3028 TL olarak katkı verilmektedir.

Yine görme engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmak, hareket kabiliyetini artırmak iş, eğitim ve günlük yaşam içerisinde başkalarına olan bağımlılığı azaltmak amacıyla tasarlanan özel, kurtarıcı diyebileceğimiz yardımcı teknolojik araç, gereç yazılım ve donanım ürünleri bulunmaktadır. Görme engelli bireylerin bilgisayarları ve bilgisayar teknolojilerini kullanmalarına kabartma klavye ve ekran okuyucu programlar, sesli cihazlar sayesinde bilgisayar kullanabilen görme engelliler, internette rahatça dolaşarak her türlü bilgiye ulaşabilmektedirler. Görme engelli bireylerin önlerinde bulunan engelleri fark edebilmeleri ve herhangi bir engele takılmadan kendi başlarına bağımsız olarak yürüyebilmelerini sağlayan geliştirilmiş özel tasarımı bastonlar vardır. Ancak bu araçların önemli bir kısmı yurt dışından temin edilebilmektedir. Dolayısıyla buda ürünün satış fiyatına yansıtılmaktadır. Dünya genelinde engellilere yardımcı olması için tasarlanan pek çok teknolojik ürün ve uygulama ücretsiz olarak engellilere sunulurken ülkemizde onların hayatını zorlaştıran engeller devam etmektedir.

Bu sebeple; engellilerin kullandığı yardımcı teknoloji ürünlerinin satış fiyatlarının tespit edilmesi, döviz kuru şoklarına karşı ürünlerdeki fiyat dalgalanmasını önleyecek yol ve yöntemlerin belirlenmesi, engellilerin yaşamını kolaylaştıracak yeni teknoloji ürünlerinin araştırılması ve bunların engellilerin erişilebilir olmasının sağlanması, engellilerin kullanmak zorunda olduğu cihazlara ödenen SGK katkı payının tatmin edici oranda artırılması, engelliliğin dezavantajlarını azaltmak, engelli bireylerin topluma eşit ve tam katılması önündeki engellerinin kaldırılması için bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9			
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	